

France Prešeren: Krst pri Savici

Obnova dela:

Matiju Čopu:

Poslovilni govor Čopu. Pove, da ga je njegova smrt prizadela in izrazi svojo notranjo bolečino. Pove, da je življenje zelo kratko, ter se jezi nad dejstvom, da njegovega prijatelja ni več, ko pa je imel v življenju še toliko za posotriti. Jasno nam tudi pove, da bo še kar nekaj časa žaloval za njim.

Uvod:

Doba pokristjanjevanja na slovenskem - boj med pogani in kristjani. Valjhun je pokristjanjevalec, ki pobija vse drugače misleče ljudi. Veliko ljudi je pobitih (tudi voditelja poganov Avrelija in Droh), veliko krvi je prelite. Ostane le še Črtomir, ki se s svojimi četami zateče v Bohinj. Valjhun jih kmalu odkrije ter jih, skupaj s svojimi četami, obkolje in oblega 6 mesecev. Kmalu Črtomir in njegova vojska porabijo vso zalogo hrane in začnejo stradati. Črtomir tako neke noči prepričuje svojo četo naj gre do njim, ker raje umre, kot pa postane suženj. Črtomirjeva vojska se soglasno odloči, da napadejo, ko bo sovražnik spal. A žal je bil istih misli tudi Valjhun. Tako je prišlo do velikega pokola, kjer Črtomirovi vojaki umrejo. Valjhun išče Črtomira med padlimi vojaki, a zaman.

Krst:

Pod Triglavom je zasijalo sonce. Črtomir se še ni umiril po nočnem spopadu. Spominja se prvega srečanja z Bogomilo in ločitve, ko je šel v boj. Bojeval se je, čeprav ni verjel v zmago. Premagan je bil pri Bohinjskem jezeru. Naslonjen na krvavi meč ob obali misli na samomor, ko se ponovno spomni Bogomile. Želi jo še enkrat videti. K njemu privesla ribič. Črtomiru pove, da ga Valjhun še vedno išče in ga zapelje na varno. Ribič gre po Bogomilo in denar. Počaka ga tam, kjer se Sava izliva v Bohinjsko jezero. Ribič se vrne z dvema osebama: Bogomilo in duhovnikom. Bogomila Črtomiru pove, da se je pokristjanila. Z njim se ne more poročiti, ker ji vera to prepoveduje. Črtomira prepriča, da se pusti krstiti pri Savici. Črtomir odide in v Akvileji postane duhovnik. Bogomila je odšla domov k očetu in nikdar več se nista videla.

Oznaka oseb:

Črtomir:

V Uvodu je neustrašen, na smrt pripravljen, svobodoljuben voditelj in bojevnik. Veruje v svobodo, raje gre v smrt kakor pa da bi živel v suženjstvu. Verjame, da bodo lahko Slovenci ostali na tem svetu le z neodvisnostjo in samostojnostjo naroda. V Krstu pa se njegova osebnost začne kazati tudi v malce drugačni luči. Pokaže se njegova globoka, brezmejna, silna in romantična ljubezen do Bogomile, katera je zmožna premagati tudi njegovo moškost in junaštvo. Tudi zna razmišljati s svojo lastno glavo – proti koncu namreč izvemo, da sploh ni verjel v stare bogove in jih je imel le za izmislek svečnikov.

Bogomila:

Kakor Črtomira, tudi njo spoznavamo ob branju dela. Iz šestnajstletne naivne deklice se spremeni v zrelo in pametno dekle. S tem je sposobna spoznavati resnično življenje, začuti pa tudi potrebo po večni ljubezni. Ker ji ljubezen obljublja ravno nova vera - krščanstvo se odloči, da bo postala svečenica, se večno zaobljubila Bogu in molila za svojo ljubezen. Črtomir se zave, da si dekle želi njegove krstitve, da bo tudi njemu omogočeno posmrtno življenje in bosta tako lahko večno združena v nebesih.

Valjhun:

Je sin Kajtimare in je poveljnik krščanske vojske, ki je zvezi z bavarci in se že več let vojskuje z uporno slovensko pogansko vero. Vojhun hoče ubiti Črtomira, ker ni bil krščen in se ni šel krstit, ko mu je to bilo naročeno.

Duhovnik:

Tisti ki ga je poklicala Bogomila in pripeljala da krsti Črtomirja, ter ga s tem »popelje« v krščansko vero.

Motivi, teme in ideje:

Uvod:

Motivi:

Boj za staro slovensko svobodo, bratomorna vojna, obleganje zadnje uporniške skupine, junakovo vztrajanje do konca in pa smrtni boj.

Ideja:

Narodna, družbena, posameznikova svoboda, kot poglobljena vrednota, svobodna izbira vere in družbenih zakonov.

Tema:

Poslednji boj naših prednikov za staro vero, za samostojnost.

Krst:

Motivi:

Premagan junak, samomor, srečna ljubezen, pokristjanjevanje in deviška zaobljuba.

Tema:

Romantična ljubezen, črtomirov krst, življenjski obup in prepričanje, da vlada nad posameznikom usoda.

Zgradba:

Delo obsega tri dele – posvetilni sonet Matiju Čopu, Uvod in Krst.

Sonet:

Sonet si je pesnik zamislil kot slovo od mrtvega prijatelja in odpoved v ljubezni. Ima tipično obliko soneta: štiri kitice – prvi dve kvartini z oklepajočo rimo, zadnji dve tercini z verižno rimo, v vseh vrsticah pa je verz laški (italijanski) enajsterec.

Uvod:

Uvod je izrazito epska, mogočna in junaška pesnitev o boju med poganskimi in krščanskimi Slovani, ki sega v čas pokristjanjevanja v 8. stoletju. Zgrajen je iz 10 tercinc (zasnova dogajanja in oris položaja vojske) + 7 tercinc (Črtomirov govor) + 9 tercinc (napad poganov, boj s krščansko vojsko, položaj po bitki) → vsega skupaj 25 tercinc in 1 kvartina.

Krst:

Krst sam je pesem odpovedi in je epsko-lirski, kjer vsebuje dvogovor, ki je celo malce dramski. Ker je tu za razliko od boja v ospredju miselnost, so tu uporabljene oktave ali stance, ki dogajanje upočasnijo. Zgrajen je iz 4 stanc (oris uvodnega položaja) + 10 stanc (opis srečne ljubezni na Blejskem otoku) + 10 stanc (prehod iz obale Bohinjskega jezera k Savici) + 11 stanc (Bogomilina pripoved o spreobrnitvi) + 13 stanc (dialog med Črtomirom, Bogomilo in duhovnikom) + 5 stanc (zaključek) → vsega skupaj 53 oktav.